

KETURIŲ LIETUVOS GALVIJŲ VEISLIŲ GENETINĖS ĮVAIROVĖS NUSTATYMAS PAGAL KRAUJO PLAZMOS BALTYMŲ BEI KRAUJO ANTIGENINIŲ FAKTORIŲ SISTEMOS TYRIMUS

Jolanta Malevičiūtė, Saulius Tušas, Ilona Miceikienė

Santrauka. Šio darbo tikslas yra ištirti keturių Lietuvoje auginamų galvijų veislių, tokių kaip Lietuvos juodmargiai, Lietuvos žalieji, Lietuvos šėmi bei Lietuvos baltnugariai, bioįvairovę keturių kraujo plazmos baltymų bei vienos kraujo antigeninių faktorių sistemos – F, kaip genetinių žymeklių pagalba.

Galvijų tyrimas kraujo plazmos baltymų bei kraujo antigeninių faktorių polimorfizmo atžvilgiu leidžia genetiškai įvertinti tiriamas galvijų veislės, nustatyti jų biologinę įvairovę bei panašumas, įvertinti genetinius atstumus bei ryšius tarp dviejų Lietuvos vietinių ir dviejų komercinių galvijų veislių.

Tiriamų veislių vidutinis nustatytų skirtingų alelių skaičius, heterozigotiskumo laipsnis, F statistikos pagrindiniai rodikliai, genetiniai atstumai DA bei kitos statistinės vertės buvo apskaičiuotos kompiuterinių statistinių programų, tokių kaip DISPAN (Ota 1993), GENEPOP bei FSTAT (versija 2.9.3.2, 2002) pagalba. Vietinės galvijų veislės, lyginant jas su kultūrinėmis, neparodė mažesnio viduveislinio kintamumo. Nustatyta, kad vidutiniškai 4,7% bendros tiriamų veislių įvairovės yra nulemta tarpopuliacinio skirtingumo, o likusi dalis priklauso nuo kiekvienos veislės įvairovės viduje.

Kaimyninės jungties medžio pagalba tiriamos veislės buvo sugrupuotos į dvi pagrindines grupes: Lietuvos vietinių galvijų grupė, kuriai priskiriamos: Lietuvos šėmų ir Lietuvos baltnugarių veislės; kultūrinių arba pagerintų galvijų veislių grupė, kuriai priskiriamos: Lietuvos juodmargių ir Lietuvos žalujų veislės. Lietuvos žalieji galvijai, savo ruožtu, sudarė atskirą pogrupį, genetiškai atitolusį nuo Holšteinų – Fryzų tipo galvijų.

Raktažodžiai: galvijai, polimorfizmas, įvairovė, kraujo plazmos baltymai, kraujo antigeniniai faktoriai.